

THEMAND OG VINTAPPER

ANDERS HANSEN KAARSBERG
1681 - 1756



THEMAND OG VINTAPPER

Anders Hansen Kaarsberg

1681 - 1756

Indhold

	Side
Barndom og ungdom	3
Krig og pest	6
Peter den Store og Tordenskjold	8
Holbergs København	9
Ægteskab, børn og bopæl	13
Københavns brand 1728	15
De sidste år	17
Efterslægten	18
Kildehenvisninger	19
Bilag	21

BARNDOM OG UNGDOM

I 1700-tallet var nogle af Kaarsberg-slægtens medlemmer beskæftiget i vinbranchen. En blev meget velhavende, andre døde i fattigdom. Den ældste af dem var præstesøn og levede i København, hans navn ved dåben var Anders, senere brugte han også navnet Andreas, der var kommet på mode i byen.

Anders Hansen Kaarsberg var søn af sognepræsten i Magleby på Stevns, Hans Andersen Kaarsberg, og hustru Sidtzel Pedersdatter Widsted. De havde 3 sønner og 11 døtre, født mellem 1671 og 1695. Deres levnedshistorie er berettet i kapitlet PRÆSTEN.



Præstefamilie fra Hans Kaarsbergs samtid

Deres førstefødte var sønnen Peder, som blev præst i Gaverslund ved Vejle fjord i 1698, men som døde allerede i januar året efter. Anders var det niende barn, og den tredje dreng var barn nr. 12, Hans, som var født 1688. De første 10 var født i Magleby, de sidste 4 fødtes og døde som små i Store Fuglede, Holbæk amt, hvor faderen var sognepræst 1683-97.

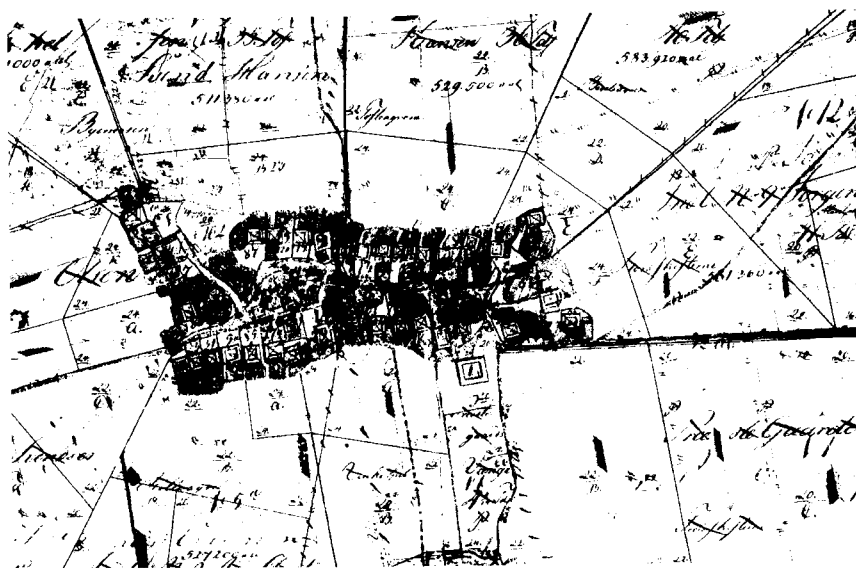
Om Anders' barndom kan der kun gisnes på base af, hvad der vides om faderen og søskendeflokkens fødsels- og dødsdata samt om, hvad der ellers skete i landet på hans tid.

Anders blev døbt 8/10 1681 i Magleby, Stevns herred, Præstø amt, Sjællands stift, antagelig dagen efter hans fødsel. I kirkebogen kan læses:

*Her Hans Anders: Sognepræst i Magl: hans Kierriste Sidtzel
Pedersd: haffde en Son fort til den Hellige Daab, kaldet Anders.
Anna M: Qwistis i Kiøge bar barnet, fadrer M: Hans i Kariise,
Knud Byskriffuer i Kiøge.*

Præsten havde til faddere for sine mange børn en række af omegnens præster og borgere. Han var søn af fæstebonden Anders Hansen Korsebjerg, som var herredsfoged i Odense 1638-65, en periode præget af Trediveårskrigens sidste del og de påfølgende svenske besættelser og erobringer. Præsten havde som kapellan i Naskov oplevet svenskernes belejring af byen i 1658 og blev i 1670 gift med borgmesterens datter Sidtzel.

Året efter blev han sognepræst i Magleby på Stevns og fik dér en stor børneflokk. Da Anders blev født, var hans mor 32 år og havde født 8 børn, hvoraf mindst 3 døtre var døde som små. Tilbage var Peder, som var 10 år, og 4 søstre på 6, 5, 2 og 1 år, og knap 1 år senere fik Anders endnu en søster. Peder blev student fra Køge som 17-årig, så han kom sikkert tidligt fra hjemmet.



Eldste matrikelkort over Magleby

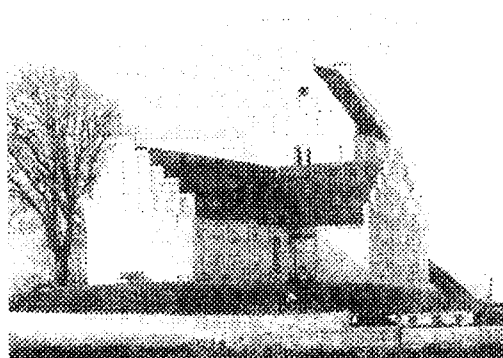
Kortet herover er først tegnet ca. 100 år efter Anders' fødsel, men det giver dog en idé om, hvordan landsbyerne så ud på hans tid, med gårdene tæt samlede langs bygaden og den store præstegård, nr. 1, i det sydøstlige hjørne. Kirken lå et stykke syd for præstegården.

2 år efter Anders' fødsel fik faderen et nyt embede, og familien flyttede til Store Fuglede ved Tisso i Holbæk amt. Der fødte Sidtzel endnu 3 piger og en dreng. Drengen og de to piger døde inden de blev 3 år. Det har været en barsk opvækst for Anders, som ikke har kunnet nyde megen omsorg af forældrene. Hvor længe han blev hos familien er ikke opklaret. Kom han i lære, måske i København, og hvordan blev han inspireret til sin levevej? Måske er han blevet hjulpet af familiens mange venner. Der er intet fundet om ham før han som 33-årig fik sit borgerskab.

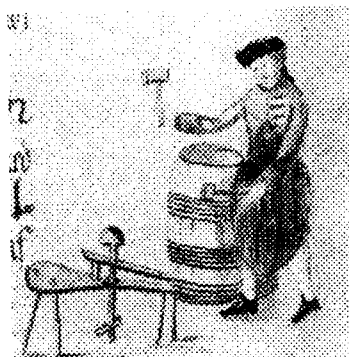
Ved faderens død 1697 blev enken ikke, som det ofte var tilfældet, gift med efterfølgeren i embedet. Hvor hun flyttede hen efter det "Nädsens År", hvorunder hun måske blev boende i præstegården, vides ikke, hun kan være søgt til slægtninge i Nakskov eller andetsteds, eller til København. Det er ikke lykkedes at finde faderens skifte. Anders var

da 16 år og måske allerede i lære. Faktum er, at han på et tidspunkt har valgt at følge håndværkertraditionen med at "tage på valsen", dvs. rejse udenlands, sikkert tilfods, og arbejde sig frem, mens han i tyske vindistrikter opsugede viden om vinens fremstilling og videre behandling.

Dette fremgår af hans ansøgning i 1709 om vintappertjenesten ved Københavns toldbod, hvori han nævner, at han har lært fasbinderprofessionen i Heilbron, siden tjent som sådan i Mainz, Frankfurt og København.¹ I 1717 søgte han igen dette arbejde, nu ved



St. Fuglede kirke



Vintapper og Fassbinder (Bødker)

Københavns toldkammer. Protokollen viser følgende "Forestilling":²

Stormægtigste Konge

Allernaadigste Herre

Om dend ved Johan Bohnens dødelige afgang ledig blefne Viinkyper tjeneste her ved Kiøbenhafns ToldCammer gjør efterskrefne allerunderd: ansøgning:

(17 ansøgere nævnes med navn og kvalifikationer, Andreas er nr.5)

5. Andreas Kaarsberg, der saa vel her i Staden som ved besværlige Rejser uden lands har lært sin profession og Fasbinderiet.

(Dato 16 Måj 1717. I margin tilføjet, hvad der blev resolveret:)

Saasom Hans Dreyer (nr.9, som i 26 år havde været Borger og Vinhandler i København) efter hans berettelse, alle tider rigtig hafuer betalt hans Rater, saa Velsom hvad hand for Oplag hafuer Væren skyldig, altsaa finder Vi for bedre at denne tjeneste gifues til saadan en Mand, heller end til En der paa hans Oplag er blefuen saa meget skyldig, huorfor Vi allernaadigst Vilde, at Hans Dreyer maade confereres denne tjeneste.

Heller ikke denne gang kom Anders altså i betragtning til det sikre embede. Han havde d. 17/12 1714 opnået borgerskab som

vinhandler og havde i 1714-15 en vinhandel i Nørregade 55, hvor han boede og i kirkebogen kaldtes Cosberg. Dette kan ses af en indberetning til Vinhandlerlauget d. 25' nov. 1714 om en kollega Sohl, som øvede ubillig konkurrence, og den fortsætter:

.... I lige Maade endnu Msr. Jens Brenneche og Msr. Anders Kaarsberg paa Nørregade, ogsaa kaldet Dyrkjøb; forbemeldte 2 Personer holde og en aaben Skænekeælder foruden deres forbemeldte Bopæl under Madame Jonathan Hinds paa Nørregade, hvorved mig sker ikke en liden, men en stor mærkelig Fornærmelse og Præjuditz.

I juni 1715 fortsatte Sohl, medens Brenneche og Kaarsberg havde lukket forretningen som troe lydige underdaner, i følge af Vores Allernaadigste Laugs Privilegier.

København var ved århundredskiftet en stærkt befæstet by, som det fremgår af nedenstående kort fra 1728 (med Syd vendt op og Nord ned). Herpå ses Kastellet til venstre, den gamle by til højre og derimellem Christian 4.s udvidelse af byen med Kongens Have og Nyboder. Øverst ses Christianshavn med de omgivende volde, nederst ringen af søer, der siden er blevet reguleret til deres nuværende form. I den gamle bys centrale del tilbragte Anders sit liv i området ved Nicolai kirke og Købmagergade med at skænke op for borgerne og ernære sin store familie.

betalte prisen. Det er svært at forestille sig, hvordan Anders har færdedes i Tyskland under de urolige forhold og er sluppet godt fra det.

I august 1699 døde Kong Christian 5., og et halvt år efter satte arve- og enevoldskongen



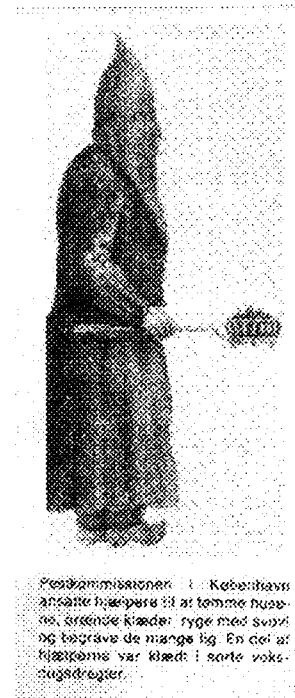
Kong Frederik 4.

Frederik 4. under en stor ceremoni egenhændigt kronen på sit hoved - den måtte ingen undersåt berøre. I foråret 1700, da Sverige var optaget af at forsvare sine besiddelser syd for Østersøen, rykkede den danske hær ind i Slesvig for at svække Sveriges position i Nordtyskland, men England og Holland greb ind for at forhindre en ny krig mellem Danmark og Sverige.

En stærk engelsk-hollandsk flåde forenedes med den svenske flåde foran København, og den danske flåde måtte søge ly under Kastellet's kanoner. København blev så bombarderet nogle dage i juli, men det gik mest ud over Christianshavn på grund af kanonernes begrænsede rækkevidde. Da den danske hær jo befandt sig i Slesvig, kunde den svenske hær under Karl 12. uden større besvær foretage en landgang ved Humlebæk og forberede et stormangreb på København. Men stormagterne

gennemtvang en fredsslutning i august, og Karl 12. kunde således fortsætte sin krigsførelse mod Rusland, Polen og Sachsen. For Danmark fulgte derpå en periode med mere normale tilstande, indtil den svenske kong Karl 12 led definitivt nederlag mod Rusland ved Poltava i 1709.

Danmark sendte så Sverige en krigserklæring i november 1709, og denne gang kom krigen til at vare til 1720 (Den Store Nordiske Krig). Og ikke nok med det, den frygtelige byldepest, som havde hærget i Europa siden 1704, nåede trods alle forholdsregler Helsingør sidst i 1710. I juni 1711 optrådte de første tilfælde i København, og inden året var gået og pesten ebbede ud, var 30% af byens ca. 70.000 indbyggere døde deraf. Anders og hans kone må have boet i København under pesten, men de er muligvis ligesom mange andre flyttet midlertidigt på landet, i hvert fald er de sluppet levende gennem perioden, og såvidt vides havde de endnu ingen børn fået.



Pestbekæmpelsen i København ansatte hjælpere til at tømme husene, erende klæder, ryge med svovl og begrave de mange lig. En del af klædernes var blædt i sorte voks-dugedragter.

Pestbekæmpelse:
Svovlafbrænding

PETER DEN STORE og TORDENSKJOLD



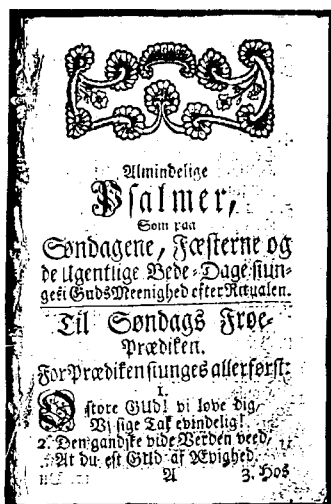
Peter den Store



Tordenskjold

Den russiske Czar Peter den Store opholdt sig med sit store følge i København fra juli til september 1716 for at overvåge forberedelserne til et planlagt angreb på Sverige, idet Danmark havde indgået en alliance med Rusland. Folk gjorde store øjne over de primitive russeres skalten og valten, og en begivenhed, man endnu taler om, var hans ridt op i Rundetårn fulgt af Czarinaen i hestetrukken ekvipage. Det kan Anders have været vidne til, da han jo boede i kvarteret.

En anden berømthed fra denne tid var Peder Wessel fra Trondheim (1690-1720), som for sine bedrifter blev adlet med navnet Tordenskjold. Han gjorde ved dristige operationer den ene afgørende indsats efter den anden i krigen og blev som 28-årig udnævnt til viceadmiral. Hans strålende karriere blev ulykkeligt afbrudt, da han kun 30 år gammel blev dræbt i Tyskland ved en duel med en falskspiller. Hans lig blev behandlet som en selvmorders og blev ved nattetide smuglet ind i en kælder under Holmens kirke, hvorfra det først 100 år senere efter Frederik 6.'s ordre blev draget frem og bisat i en pompøs sarkofag i kapellet.



1' side af Kingos salmebog

Endnu en betydelig person fra Anders' tid var salmedigteren, biskop i Odense Thomas Kingo. Han levede 1634-1703 og fik 1699, efter mange års bryderier, privilegium på en ny salmebog, hvori han havde skrevet 85 af de 297 salmer. Den indførtes over hele landet som "Kingos Salmebog" og anvendtes i over 100 år, i visse egne endda helt op i det 20' århundrede.

HOLBERGS KØBENHAVN

*Ludvig Holberg*

En af Anders Kaarsbergs samtidige var den berømte Ludvig Holberg (1684-1754). Han var født i Bergen og kom som 18-årig til København for at studere. Han blev professor ved universitetet, var berejst i Europa, forfatter og samfundsdebattør, og han testamenterede al sin ejendom til Soro Akademi. Han blev i brede kredse mest kendt som forfatter af komedierne efter Molières eksempel. Heri ironiserede han over tidens sæder og skikke, og da hans stykker næsten altid foregår i det københavnske milieu, får man herigennem et bredt billede af befolkningen og lokaliteterne. Personerne er almindelige borgere af alle samfundslag, men kongehuset, forfatningen og hoffets spidser forekommer ikke, de var fredede i offentlig diskussion.

To bøger om København på Holbergs tid giver et detaljeret og overbevisende billede af byen og dens indbyggeres sæder og dagligliv.³ Før branden i 1728 boede man i en gammeldags bindingsværksby med smalle stræder og krumme gader, de fleste uden brolægning og med åbne eller overdækkede rendestene. Bygningerne var en blanding af store og små huse og gårde, de fleste i en etage og med stentrappes op til indgangsdøren. Var der flere etager, ragede de ud over underetagen. Byen rummede også statelige, grundmurede huse og palæer, som det ses af prospektet fra Amagertorv med Nikolaj kirke i baggrunden og Store Kirkestræde førende fra torvet til kirken.

*Amagertorv*

Man bevægede sig hovedsageligt til fods, der var dog enkelte karosser og portechaiser (bærestole), de sidste især for damer. For dem passede det sig ikke at sætte benene på de snavsede gader. Velhavende havde selv heste og vogn med kusk og lakejer. Dag- og natrenovation var kapitler for sig, man havde det største besvær med at indføre mere civiliserede tilstande. På torvedage var det særlig slemt, når bøndervognene bragte forsyninger til byen.

*Typisk gadehus*

Huse i mere end én etage havde oprindelig udvendige trapper og svelegange til gården, men efter brandkatastrofen indførtes skikken med "italienske" trapper inde i husene eller i tilbyggede trappehuse. Opvarmningen skete ved bilæggerovne eller "vindovne" fyret med



Gård med svalegang

brænde, torv eller kul. Man sov som regel i indbyggede skabe - alkover - men gik efterhånden over til fritstående senge. Vægge og lofter var beklædt med brædder, i bedre huse med træpaneler til vindueshøjde og derover med malet lærred eller, når det gik højt, forgyldt læder og gipsede lofter. Den personlige hygiejne omtales ikke, den bestod vel i nødtorftig vask og eventuel parfumering, måske med besøg på en offentlig badstue.



Dagligliv

De mange gøremål, der hørte til en husholdning, medførte at man havde en mængde tjenestefolk, som levede under de usleste forhold. Selv beskedne familier havde i det mindste en tjenstepige, som stod til rådighed døgnet rundt. I gaderne fandtes en masse boder og værksteder, og gadesælgerens råb var en del af den almindelige larm.



Dame med Mor som page

Klædedragten var et meget vigtigt punkt. Den franske mode var slået igennem, og man klædte sig så elegant, at en tilrejsende syntes aldrig at have set så mange standspersoner på ét sted: Personer, som han antog for at være adelige, var ofte "en Kjøbmands eller anden Borgers Domestik". Både mænd og kvinder måtte lide under al deres overdådige udstaffering, men stræbte efter at overgå hinanden. Holberg skriver i sin Epistel 215: "Vi belé vore Fruentimmers brede Skjorter, men når vi betragter vore egne Klæder, vore trange Ærmer, vore udstoppede Sidefolder, der tynge som et Harnisk, have vi ingen Ære at tale med." Parykkerne for herrer var også mode og holdt stand det meste af århundredet.



Dyb reverens

At fore sig korrekt var af stor vigtighed. I Dr. O. Nielsens ovennævnte bog gives 4 siders beskrivelse af, hvordan man bør stå og gå, gøre reverenser, konversere og aflægge visitter. I tiltale brugte man "I" til fremmede, forældre og overordnede, ofte også mellem ægtefolk. "Du" brugtes til børn og underordnede eller mellem

meget simple folk. "Han" og "Hun" brugtes mærkeligt nok dengang til højere stillede personer. "De" var en nyere tiltaleform til kongelige personer og efterhånden til fornemme standspersoner. Det var ikke længere fint for børn at sige "Far" og "Mor", bedre var "Papa" og "Mama" eller "Madame". Og man kaldte sin ægtefælle "Kjæreste".

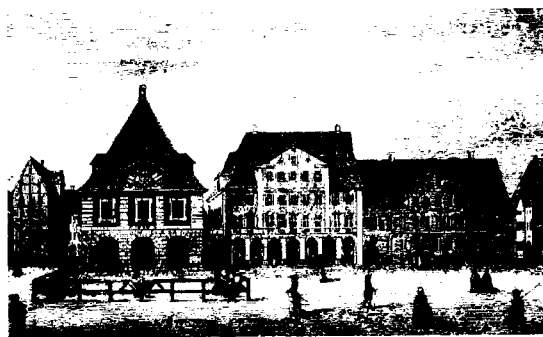
Forlystelser var der ikke mange af. Som allerede nævnt kunde man om aftenen gå på thehus eller vinstue. I thehusene serveredes der også kaffe, most, gammel vin, der kaldtes "gammel Gaudium", Gyldenvand, en likør, hvori der svømmede stumper af bladguld, og Kanari Sek, en rødvin fra de kanariske øer.



En vinstue

Der forekom gadeopvisninger af gøglere og ekvilibrister, især i forbindelse med markeder. Hofteatret på Christiansborg viste forestillinger på tysk eller fransk for et udvalgt publikum, og i 1722 fik en herboende leder af franske komedianter, René Montaigne, privilegium på at vise dansksprogede forestillinger i et nybygget teater i Grønnegade (nu Ny Adelgade). Hertil blev Holberg engageret til at oversætte Molières komedier og kom derved ind på at skrive sine egne komedier til teatret.

Der blev også holdt koncerter forskellige steder, og i 1744 organiseredes "Det musikalske Societet". Fra 1747 fik det frit lokale på Charlottenborg, men 2 år efter blev det givet til den italienske opera. De offentlige koncerter fortsatte dog mange andre steder i byen, og dér kan man have spillet Bach, Telemann og Händel, medens Mozart ikke kendtes, han blev først født i 1756.



Hovedvagten på Kongens Nytorv

København var jo en fæstningsby, omgivet af volde og grave og en ring af befæstede bastioner. Adgangen til byen fra landsiden var kun mulig ad broer over voldgraven og gennem en af de fire porte, som havde navn efter verdenshjørnerne. Vagter kontrollerede færdslen, og toldere opkrævede afgifter af alt gods. Om natten var portene låste fra solnedgang til solopgang. Vagterne var soldater, som dagligt udkommanderedes fra Hovedvagten på Kongens Nytorv. På voldene stod en mængde møller, hvorfra byens forsyning med mel udgik. Uden for voldene var byen omgivet af en ring af søer, som blev reguleret til senere at danne et ydre forsvarssystem. På nordsiden af søerne lå blegedammene, hvor blegemændene udbredte borgernes hvide linned og stænkede det med vand fra søerne.



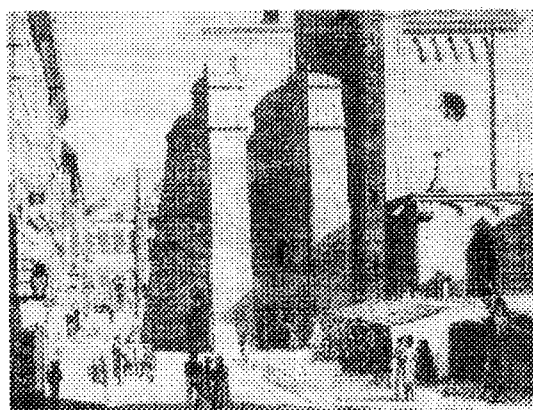
Vesterport

Kom man til byen ad sovejen, var der andre former for kontrol. Hoved-landgangsstedet var

toldboden, hvis placering var ændret fra Knippelsbro til den nuværende beliggenhed. To søforter, Trekroner og Provstenen, var blevet anlagt på fundamenter af sænkede krigsskibe.



Admiralgade omkr. 1750



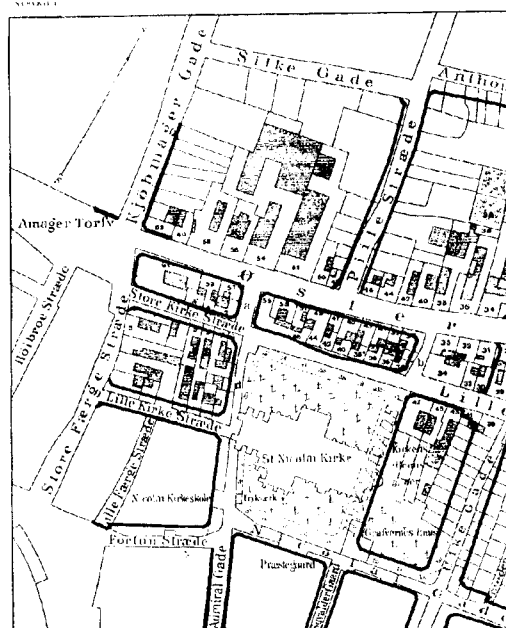
Samme parti 1826

Et kuriøst træk ved Københavns topografi var gadeforløbet ved Nikolaj kirke. Da kirken i 1500-tallet fik sit tårn, kom den sydvestlige stræbepille til at overskære Admiralgaden, og hjørnehuset i Lille Kirkestræde blev sammenbygget med pillen. For dog at tillade fodgængere at passere blev der muret en

hvælving i pillen, og den gav senere navnet "Hvælvingen" til den øverste strækning af den tidligere Admiralgade.

Imidlertid var denne afbrydelse af gaden meget upopulær, og under optøjerne ved Struensees fald i 1772 ødelagde pobelen det gamle hjørnehus og 60 andre, inden dragon-patruljer kom til og ryddede gaderne. Således indledtes den senere udvidelse af Admiralgade, som illustreres ved de to billeder af stedet, tegnet før og efter udvidelsen.

Kortet viser de oprindelige gadelinier og karréen mellem Højbro Stræde og Store Færgestræde, som idag er Højbro Plads. Med fed streg er vist de senere gadereguleringer. Omkring kirken lå kirkegården, hvor borgerne begravdes, og tårnet havde på nordsiden et Benhus, "Gud til Ære og afdøde christne Menneskers opgravede og adspredte Ben til Hvile og Forvaring hos Guds Hus". Ved den næste store brand i 1795 brændte Nikolaj kirke, og mange righoldige kirkebøger fra den talrige menighed gik tabt, deriblandt mange oplysninger om Anders' familie.



Omkring Nikolaj Kirke

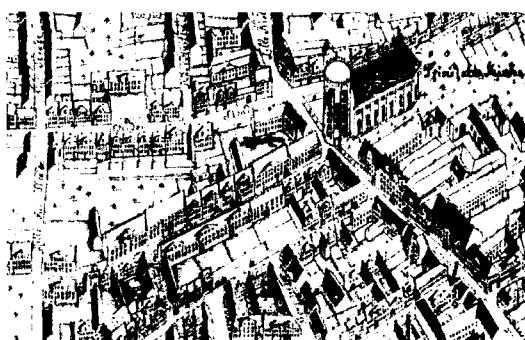
1757/1873

ÆGTESKAB, BØRN OG BOPÆL

Anders blev gift med en pige fra Norge.

Elisabeth Lucasdatter von der Weyde var datter af løjtnant og tolder i Flekkefjord i Vest-Agder Fylke, Lucas von der Weyde (1647-1691), hvis anetavle rækker helt tilbage til Adam von der Weyde, født i Flandern 1498. Adam blev 1547 adlet af Karl V af Frankrig, var protestant og kom under religionsforfølgelserne til Danmark i 1557 og deltog under Frederik II i Ditmarskertøget og Svenskekrigene. Hans sønnesøn Erasmus deltog i krigene under Christian IV, Frederik III og Christian V og var far til Lucas.⁴ Slægtshistorien er en del af Hans Elias von der Weyde's selvbiografi med udførlig omtale af en mængde krigsbegivenheder. Hans var Elisabeths fætter, født 1691 i Frederikshavns Citadel. Han boede 1731 i Kalundborg og derefter i København, hvor han hørte til Garnisons sogn. Måske gennem ham har Anders og Elisabeth truffet hinanden?

20/10 1710 udstedtes et kongebrev, hvorefter de to måtte giftes.⁵ Det må antages, at sønnen **Lucas** var deres førstefødte, både fordi han fik morfaderens navn og fordi han må være blevet født for Peter 1715 og Zidtzel 1716, da han ellers vilde have været for ung til borgerskab i 1736. Derfor kan det antages, at Lucas blev født omkring 1712/13, men hans dåb er ikke fundet indført i de københavnske sogne.

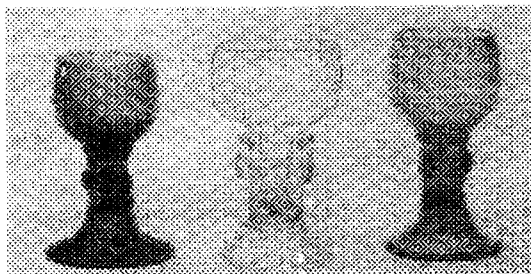


Geddes kort 1761
Pilen viser huset i Løvstræde

Peter blev døbt i Frue kirke 31/1 1715. Ved hans dåb var fadderne *Sr. Andreas Kellenhausen Suckerbager og Forstander ved St. Peders kirke, Hr. Apothecer Becher paa Kiøbmagergade, Ms. Jacob Ovesen Fuldmægtig hos Justice-Raad Mejer i Boldhusgade, Mad. Opdahls Procurators i Trompettergangen,, Jomfrue Schindler hos sin Fader Solfpop paa Slottet*. Klientellet i vinhandelen var åbenbart iorden.

Knap 2 år efter Peters fødsel så den første datter lyset. Hun blev døbt i Nikolaj kirke 12/12 1716 med navnet **Zidtzel Lerche** efter farmoderen og farmoderens mor. Familien boede da iflg. kirkebogen i Store Færgestræde, og netop efter dåbsindførslerne kan det følges, hvordan de flyttede omkring i kvarteret. Zidtzel's faddere var *Johan Geerthard Arf Viinhandler i lille Kongens Gade; Diderich Bromoet(?) Kongl: Skrædder i Storre Ferge Stræde, Hans Knudsen Solling, Underfoget ibidem; Else Marie, først:(førstnævnte) Johan Arf Viinhandlers H: og Birgitte afg: Raadmand Elovius Mangors Daatter udi Klædeboderne*. Præsten var Hr. Schumacher.

Anders havde i 1718 indrettet sin vinhandel i et hus på det sydlige hjørne af Løvstræde og Købmagergade, hvor senere posthuset blev opført. På det modsatte hjørne lå en kendt vinstue, "Capo de bonne Espérance", og den centrale beliggenhed måtte give mulighed for at drive en god forretning. Det var skik blandt borgerne at mødes om aftenen i thehuse og vinstuer, politisere, spille kort og "røge tobak", og Anders indrettede da et sådant mødested og gav det navnet "De tre Romere". Et navn skulde det jo have, og romerglas var en meget anvendt form for vinglas, som regel farvede og dekorative. Stedet blev da også besøgt af det gode borgerskab og blev nævnt i 2' akt af Holbergs "Den Vægelsindede", hvor Apicius moder sin søster, som spørger, hvor han skal hen, hvortil han svarer: "Der er et Vin-Huus paa Kiøbmagergaden lige over for Capo de bonne Espérance, som hedder De tre Romere, jeg hører de har fået en ny Rhinskvin, den må jeg prøve."



Tre Rømerglas

Familien lejede sig nu ind i "nr.3 i Lille Kirkestræde", som iflg. Skattemandtal 1717 havde matr.nr.48, svarende til del af det nuværende nr.41. Det lå midt i strædet på nordsiden og ikke, som af andre antaget på hjørnet ved kirken. Herfra blev der så endnu en barnedåb i Nikolaj kirke; den første søn Peter må være død som lille, for den nyfødte fik også navnet **Peter** ved dåben 17/7 1719. Hans faddere var *Johan Gerhart Arff Viinhandl: i lille Kongensgade. Hans Berg Viinhandl: i lille Ferge Stræde. Hans Kellinghausen ung Karl i Store Ferge Stræde. Johanne, Afg: Raadmand Elovius Mangors Hustrue og hendes Daatter Birgitte Mangor i Klædebod.* Skont konkurrenter kom vinhandlerne altså godt ud af det med hinanden.

Der findes et direkte vidnesbyrd om Ægteparrets hjælpssomhed i en beretning om, hvordan de husede en gammel enke.⁶ En højtstående embedsmand Hans Hansen, som for sine fortjenester fik våbenbrev med tilnavnet Rosencreutz, døde i 1708 og efterlod en omkr. 70-årig enke ved navn Lisbeth Evertsdatter. Om hende vides, at i 1702 appellerede hendes mand offentligt og til borgmesteren i Næstved om ikke at påtage sig nogen forpligtelse over for hende, da hun "ikke alene lever et irregulier Levnet med Fylderi og Drukkenskab, men endog hemmelig og aabenbare som en utro Kvinde lader forføre og forkomme mit Gods endog optager og sætter mig i Gjæld ...". Efter mandens død havde hun svært ved at styre sine sager, så Rosencreutz's broder fik hende umyndiggjort i december 1709. På et ukendt tidspunkt lejede hun sig ind hos Andreas Kaarsberg i Lille Kirkestræde, hvor hun døde 3. april 1718 uden at efterlade noget af værdi.

Den nævnte artikel beretter, at Andreas i et brev til skifteretten udtalte, at han og hans ganske hus med stor møjsommelighed gik hende til hænde i hendes misère og alderdoms svaghed, og at hun ikke mere end et umyndigt barn kunde redde sig selv. "Vinhandleren synes i det hele taget at have været god mod hende og især at have forsynet hende rigeligt med Vin"!

Inden næste barns fødsel var familien flyttet til Store Helliggeist Stræde. Hvorfor de flyttede så ofte vides ikke, ej heller om det hver gang var til fordel for dem, men afstandene var jo ganske små og bohavet beskedent, så det gav måske ikke noget større afbræk i dagliglivet. Den næste barnedåb var i Helligåndskirken 5/5 1722, da mag. Folksmar Danctsel døbte **Elisabeth Sophie**. *Johan Adolph Bechmans Kræmers Hustru b: og h: Barnet over (Bar og holdt barnet over dåben). Madem: Margrethe Weile hos Gros Cancellierindens Erfwinger h: Huen, Begge fra Kiøbmagergade, Fadd: Iver Braverup Urtekræmmer fra Skinnergade Abraham Leen, og Skiedrer Roby,* Anders havde stadig udskænkning i Lovstræde, hvor han nævnes som "Themand Anders Kasberg" i skattelisten for 1722.

Fra samme bopæl var der igen barnedåb i Helligåndskirken 15/7 1724, da **Dorothe** blev døbt. *Iver Braderups Urtekræmers Hustru fra Skinnergade b: og h: B: over. Madem: Maren Bang hos Præsident Johannes Meller fra Kiøbmagergade holt Huen. Fadd: Assessor Mylius fra Goltfredgade. Johan Walbom Urtekræmer fra Compagnistræde. Peter Timmerman fra Nye Gade, og Hagen Gudmansen fra Kiøbmagergade, Begge Viinhandl.*

Der blev nu en længere pause mellem barnefødslerne; det skyldtes omvæltningerne i Københavnerens tilværelse som følge af byens brand 1728, som omtales herefter. En efternøler blev dog født 1730, men da dåben ikke er fundet, kan det kun noteres, at parrets 2 år gamle søn **Anders** fra Peder Hvitfeldts Stræde blev begravet 24/6 1732 på Vor Frues kirkegård "Linden".

KØBENHAVNS BRAND 1728



Byen oplevede i 1720-erne en genrejsning efter pesten 1711 og den langvarige krig mod Sverige. Dens endnu middelalderlige præg veg langsomt for en moderniseringsproces, hvor retsvæsenet og bystyret søgtes effektiviseret, folk blev mere oplyst, bygninger forbedredes og nye kvarterer udvikledes øst for Kongens Nytorv. Men så skete det, der var den største materielle katastrofe i Københavns historie.



Området ved Vesterport 1728

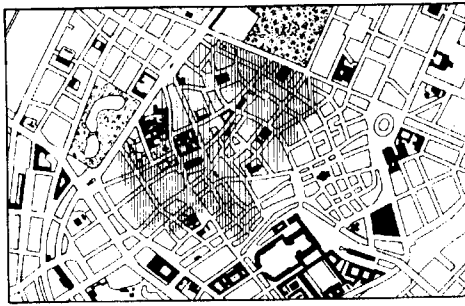
I det lille St. Clemensstræde nær ved Vesterport, som lå omtrent hvor Vestergade idag udmunder i Rådhuspladsen, lå 4 små rønner, udlejet til 3 håndværkere og en marketender. Ved den strenge efterforskning efter katastrofen blev det opklaret, at branden begyndte i marketenderens hus, hvor det mentes, at et barn under søgning efter legetøj på loftet, med sit lys var kommet til at antænde stråtaget. Det var kl. 7 om aftenen d. 20. oktober 1728, at ilden hurtigt satte

nabohusenes tage i brand. En kraftig sydvestenstorm førte ilden videre ad de små gyder og antændte alle de små træ- eller bindingsværkshuse deromkring.

Vægterne råbte Brand! Og stormklokken lød. Brandfolkene kom med deres sprøjter, men kunde ikke komme frem i de snævre gader. Brandchefen tabte fatningen, og politimesteren blev beskyldt for at have været beruset. De gamle vandleddninger til kvarteret var netop blevet lukket i forbindelse med reguleringen af Peblingesøen, og kommandanten tillod ikke for langt ud på natten, at Vesterport blev åbnet, så der kunde hentes vand i stadsgraven. I garnisonen befandt sig over 8000 mand, og der var næsten 4000 matroser i byen. Men de blev sendt tilbage af frygt for tumulter.



En vægter



Brandens udstrækning vist på et nutidigt kort

Derfor fik ilden overhånd, og vinden blev stærkere. En flammende sky fortes foran ilden, der bredte sig over Vestergade, Larsbjørnstræde og Studiestræde, og man håbede, at branden kunde begrænses til det nordvestlige hjørne af byen, "Nørre Kvarter", som var fortæret ved midnat. Men så drejede vinden over mod vest og stod lige ind over byen. Torsdag morgen kl. 10 var der pludselig brand i Norregade, og St. Petri kirke blev opgivet. I et forsøg på at hindre ilden i at springe over gaden sprængte brandvæsenet vinhuset "Blasen" på hjørnet af Norregade og Gl. Torv. Men de enorme gnister fra eksplosionen antændte Frue kirkes spir og tårnet, som brændte ned til grunden. Byen var indhyllet i en kvælende rog, og ilden bredte sig hurtigt til hele universitetskvarteret og Trinitatis kirke, på hvis loft hele universitetsbiblioteket gik tabt.

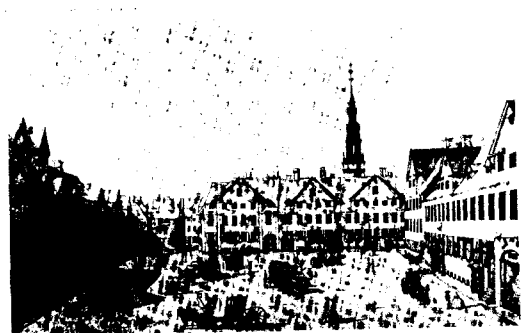
Ved midnat var hele Rosenborg Kvarter indtil Gothersgade med den Reformerte kirke afbrændt. Og så slog vinden om i nord i løbet af natten mellem torsdag og fredag, og ilden bredte sig sydpå mod Amagertorv. Rådhuset på Gammeltorv med hele stadens arkiv var gået op i luer. Helligåndskirken blev omspændt af flammer og dens tårn væltede. Nikolaj kirke var i fare, varmen var dér så stærk, at kobberet i tårnet begyndte at smelte. Folk flygtede overalt og søgte husly hvor som helst, hvis de ikke kunde komme ud af byen. Mange lå i flere døgn på voldene og sov under åben himmel.

Fredag kom endelig soldater og sømænd med i slukningsarbejdet, og stormen lojede af. Om aftenen var branden endelig slukket. De

ophidsede borgere søgte syndebukke og beskrev alle de ansvarlige, pånær kongen og kronprinsen, som fordrukne, hysteriske, stupide eller uduelige. Fredag d. 24' oktober nedsatte kongen en kommission for at finde de skyldige. Man arbejdede dermed i 5 døgn, og der blev bl.a. anholdt 7 jøder, som dog hurtigt blev sat fri, en sindsforvirret schweizisk baron og en fyrværkerimesters kone, men man nåede dog til den førstnævnte konklusion, at den skyldige var et barn - om ellers forældrene havde talt sandt.

Om torsdagen havde kongen ladet give øl og brød til de fattige, og søndag blev der givet fri bopæl til dem i de nærmeste landsbyer. De fastboende fattige, som var blevet husvilde, fik fribolig for vinteren på Frederiksberg. Alle, som blev fundet skyldige i tyveri, blev straffet - de blev brændemærket eller kom på straffeanstalten Bremerholm. Samme søndag red kongen henad voldene og lod udele store mønter, ligesom der i Kongens Have blev uddelt 4 vogne øl og 3 vogne brød. Men hvor mange, der blev skadet eller måske omkom, melder beretningen intet om.

Der forestod nu et kolossalt oprydnings- og genopbygningsarbejde. Der blev nedsat kommissioner til at planlægge genopførelsen af de ødelagte kvarterer og finansiering og planlægning af byggeriet. Der blev åbnet for udenlandske håndværkeres adgang til at arbejde i København, og kongens overlandsbygmester J.C. Krieger skabte tegninger til det, der blev tidens borgerlige typehus, som opførtes i stort antal og endnu har betegnelsen "Ildebrandshusene".



Gråbrødretorv med

Ildebrandshuse

I december blev der foretaget en folketælling i de af ilden skånede bydele og de beboede ruiner. Denne tælling er udgivet i bogform og giver navne og professioner på 54.363 personer og viser, hvordan husene var fyldt fra kælder til kvist.⁷

I denne tælling kan man finde, hvor Anders med familie fandt husly i den første tid efter branden. De havde mistet alt og måtte være lykkelige over at være sluppet uskadte. Anders havde mistet sit erhverv og sin kapital, og det vides ikke, på hvilken måde han klarede sig

fremover, og hvornår det lykkedes ham at flytte ind til byen igen, udover at han i 1732 boede i Peder Hvittfeldts Stræde. Men af tællingen ses, at familien sammen med andre familier var klumpet sammen i et lille hus i Langebrogade 9 på Christianshavn. Dette nummer svarer i matriklen af 1806 (som endnu gælder) til numrene 9, 10 og 11 og optager et areal på ca. 25x25 m². Der var 5 boliger registreret under dette nummer, og heri husedes ialt 130 personer. Under den anden af boligerne finder man:

Claus Donner, Reformert (1m, 1k, 1b) (dvs. 1 mand, 1 kvinde, 1 barn)

hos ham logerer En Hollandsk Koene, Syer og toer (vasker) for Folck (1k, 1b)

Andreas Kaarszberg, som for Ildebranden Holt Thehuus og boede i Løvstræde (1m, 1k, 7b, 1pige)

Udi Kiældereren boer Arve Olsen Matros, bruger Næring (1m, 1k)

har til Logement en Soldat (1m)

Altså i alt 18 personer. (Der er registreret 7 børn hos Anders, måske er der da født endnu ét

efter Dorthea, eller det syvende var et plejebarn.)

DE SIDSTE ÅR

Fra tiden efter 1732, da Andreas med familie boede i Peder Hvittfeldts Stræde, er der kun fundet få vidnesbyrd om hans levned ud over hans mange skiftende adresser i skattemandtallene. 1740 søgte han naivt, blandt velkvalificerede årsøgere, vintappertjenesten ved toldboden, medens det oplystes at han var i armod og med en svag kone og uforsørgede børn.⁸ Han fortsatte som vintapper til i hvert fald 1749, bl.a. i

St. Annæ V. Kv. 237, Borgergade på hjørnet af Gothersgade.

1756 boede ægteparret til leje i Mester Gabriel Skræders hus i Landemærket. Der døde Anders 1/9 1756, og boligen blev forseglet efter enkens begæring.⁹ Tilstede ved forretningen var enken, *daatteren Mad. Hansen (Sidsel), saa og Mad. Solling*. Boets effekter blev registreret og vurderet som følger:

<i>1 sammenl. Bord</i>	<i>3 mk</i>
<i>6 gl: Stoele</i>	<i>1 rd</i>
<i>1 Speil i bruun Ramme</i>	<i>1 " 2 "</i>
<i>1 Pulct, tree smaae Coffերter</i>	<i>1 "</i>
<i>1 gl: Himmel Seng, med gl: R... omhæng</i>	<i>1 "</i>
<i>3 gl: Dyner 3 Puder 1 par gl: Lagen</i>	<i>6 "</i>
<i>4 smaa Gardiner</i>	<i>1 "</i>
<i>1 Thee potte med Fad</i>	<i>3 "</i>
<i>2 Fade 6 Tall:</i>	<i>1 " 2 "</i>
<i>1 thee Kiedel</i>	<i>3 "</i>
<i>1 Jern Gryde</i>	<i>1 "</i>
<i>1 Stryg Jern</i>	<i>2 "</i>
	<i>13 rd 5 mk</i>

Skiftekommissionen afsluttede boets behandling 21/12 1756,¹⁶ da svigersønnen (på Elisabeths vegne) fremlagde en regning for hans udgifter og tjeneste Pigens løn, som hand har betalt og derom fremlægger Qviterede Regn: beløbende 52 rd 1 mk - hvorimod hand paastod de ringe effekter som ere Vurderede for 13 rd 5 mk maatte ham blive udlagt, thi blev samme ham og for sin fordring udlagt, saa hand kand gjøre sig samme saa nyttig som hand best veed. Og da Enken lod præd: Arv og Giølds Fragaalse, og intet videre i boed er at behandle, saa blev Skiftet dermed sluttet. -

En Trøje, et Skiørt, en Kloke og en Contusse	2 rd
Fiire Serker	1 " 2 mk
2 Forkl: fiire Tørklæder, Sex stoker smaat Lintøj	1 "
2 Par Stromper, et pr: Tøfler	2 "

Er 4 Rd: 4 Mk

Viidere erkl: Requirenten Sr. Christian Hansen at hans Sviiger Moder ikke hafde efterladt sig, da hun hos ham siden hendes Mands Død den 1: Sept: 1756 hafde haft sit Ophold, og siden den Tiid er bleven givet de Gangklæder, som nu forefandtes efterdi hun da eyede slet intet, og formedelst

hendes Fattigdom maatte frasiige sig Arv og Giøld. Hvorefter Forretningen for denne sinde toeg sin Endskaab. -

9/5 1758 afsluttedes sagen¹² med, at Christen indleverede regning på 33 Rd. for begravelsen og fik udlagt boets effekter.

EFTERSLÆGTEN

Lucas Andreas fulgte faderens profession og vandt borgerskab som vintapper i København 16/4 1736, men klarede sig ikke godt. Han blev gift med Susanne Hansdaatter Schoubye, datter af Hans Bentzen i Ornebjerg By på Vordingborgs Rytter District. Hun døde imidlertid allerede ca. 30/7 1737 i København. Da boede parret i lejede værelser hos Hr. Johan Georg Hoserud(?) ud til Gl. Strand, "lige over for Vejerhuset". Ved forseglingen var tilstede Susannes søster Maren Hansdatter og en værtshusholder ved Borrevejle. Indboet var langtfra ringe og omfattede bl.a. (i forkortet tekst):

I Skænkestuen 1 udslags Bord, 1 dito, 1 Spejl, 6 Guldlæders Stoele, 6 Rydelæders dito, 1 theebord, 1 Dragkiiste, 1 Skab; i Stuen

service, 3 fag gardiner og et bord; i Bruhde (Sove) Kammeret 1 Stads seng med grøn Markjs omkring, rigeligt med sengetøj og linned, 2 dragkister, borde, spejl med forgyldt ramme, kobber themaskine, dækketøj og Susannes garderobe med 2 Adriaener (kjoler), 1 silke mantou og skørt og 6 hatte med kniplinger. Køkkenet indeholdt 2 dusin tallerkener, 3 par tin lysestager og tinfade, kobber- og messing.kedler etc., og i kælderen intet mindre end:

5 Oxehoveder ny fransk Viin (1 oxehoved=ca. 6 ankre), 1 Ox: H: fr: brændevin, 2 Oxeh: Muscat Viin, 1 Anker Rhinsk Viin (1 anker=40 potter, ca. 40 liter), 1 Ahme Kirsebær Viin (1 ahme=4 ankre), 1 Anker dito Brændevin, 2 lædige (tomme) ... Fade, 3 dito Læste, 6 lædige Ankre, 5 half dito, 6 læcke bøtter,

5 Kaaber Krahver, 1 hævert, 2 Pomper, 50 stk: bouteiller og 40 stk: adskillige Glas, 1 Sæt tin Maal, 3 blick tragter, 2 frit bohre, 1 Veninde bohr, 1 stor Kaaber Krahve.

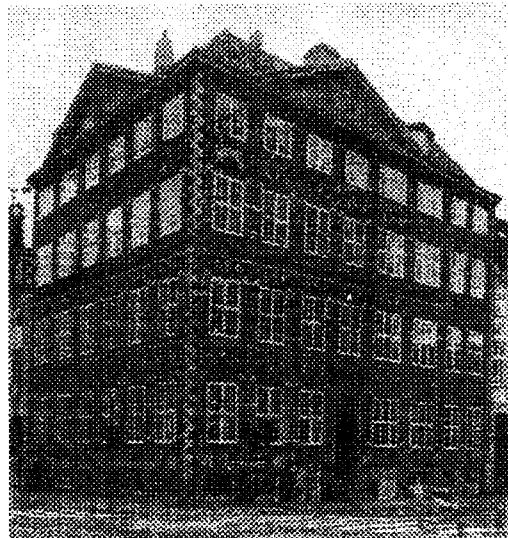
Susannes død har slået Lucas helt ud. I 1740 ansøgte han forgæves om vintappertjenesten ved Københavns Toldbod.¹³ Da var han i armod, og Kongen havde lovet hans hustru at give ham "employe", da hun opvartede med sang ved hans nærværelse i Fredrikshald (nuværende Halden i Norge). Han har været så elendig, at han ikke fulgte skifterettens flere gange gentagne indkaldelser, hvorfor boets behandling afsluttedes 12/6 1743 med, at Susannes far gav afkald på arv, og som *Enkemanden, efter beretning, i yderste armod derefter er bortdød, saa formente Ewertsen (Faderens repræsentant), at dette Boe af Designationen burde udslettes. Retten Eragtet, at siden Enkemanden i Armod er bortdød, og intet viidere ved dette Boe kand være at forvalte, At Skiftet herved skulle være Sluttet.*

Hvad der blev af indbo og forretning er ikke konstateret, men det er vel blevet opvejet af gæld. Det må undre, at intet nævnes om Lucas' forældre, som dog levede mange år endnu, og i nabokvarteret. I betragtning af, hvad der ellers vides om dem, kan det måske antages, at Lucas har været rebelsk og har afskåret forbindelsen med dem - muligvis i forbindelse med hans giftermål med Susanne - har hun været sangerinde?

Zidtzell, Sidsel eller Cicilia blev gift med en Christen Hansen i København, som tog sig af Elisabeth efter Anders' død.

Peter Andreas eller Andreasen havde til gengæld succes i livet, han blev en rig storkøbmand og vinhandler i Aarhus, og hans levned beskrives i kapitlet "KØBMAND og VINHANDLER". Det kan her nævnes, at en søn af ham, Jakob Petersen Kaarsberg, blev vinhandler og husejer i Strandgade på Christianshavn, og dennes søn og sønnesøn blev ligeledes vinhandlere! Jakob og hans familie ejede Den Rodske Gaard i Strandgade fra 1802 til 1877.

Om **Elisabeth Sophie** og **Dorothe** eller **Dorthea** er det kun konstateret, at de var døde for moderen.



Rods Gaard i Strandgade

KILDEHENVISNINGER

- ¹ Rentekammerets Relations og Resolutionsprot. Nr. 64 s.20
- ² RTKs Relations og Resolutionsprot. Nr.73 s.1199
- ³ O.Nielsen: Kjøbenhavn paa Holbergs Tid (Kbh. 1884) og Bente Kjølbye: I Holbergs fodspor (Kbh. 1977)
- ⁴ Personalhistorisk Tidsskrift 3'r. 1'b. s.79-131 og 201-269
- ⁵ Kilden ukendt, er søgt for Okt.1710 i Sjællandske og Norske Registre og Tegnelser
- ⁶ Personalh. Tidsskr. 4'r. 2'b. s.131-140
- ⁷ "Kjøbenhavns Huse og Indvaanere efter Branden 1728" (Udg. 1906)
- ⁸ Se Bilag
- ⁹ Forseglingss-protokol XVII (1756-59) s.68
- ¹⁰ Behandlings-protokol X (1754-61) Nr.24 s.362
- ¹¹ Fors.prot. XVII (1756-59) s.466
- ¹² Beh.prot.X (1754-61) s.512
- ¹³ Se Bilag

Slægtskrønikens kapitler

Direkte aner:

Afsluttet

1 - Herredsfogden	Anders Hansen Korsebjerg	ca.1600-1665	
2 - Langelænderne	*Bondeslægter	1600-1850	03.92
3 - Pellerne på Langeland	*Pelle-slægten	1606-1995	95
4 - Præsten	Hans Andersen Korsebjerg	1628-1697	
5 - Themand og Vintapper	*Andreas Hansen Kaarsberg	1681-1756	12.98
6 - Kobbersmedene	*Bodecker-klanen	1700-1850	12.94
7 - Købmand og Vinhandler	Peter Andreas Kaarsberg	1719-1774	
8 - Selvejerbonden	*Hans Rasmussen	1740-1816	08.93
9 - Papirmagerne	*Widerström-slægten	ca.1740-1840	12.96
10 - Brændevinsbrænderen	*Niels Larsen Høygaard	1746-1792	11.96
11 - Klædehandleren	Hans Kaarsberg	1757-1826	
12 - Garveren	*Johan David Bodecker	1767-18.?	01.97
13 - Konditoren	*Louis Comestabile	1770-18.?	02.90
14 - Degnen	*Peter Magnus Hammer	1776-1822	01.94
15 - Sæbesyderen	Jacob Friederich Eszlinger	1783-1841	
16 - Den enlige moder	*Lovise Marie Hammer	1816-1894	10.94
17 - Hattemageren	+Adam Frantz Bodecker	1818-1884	
18 - Arkitekten	*Henrik Vilhelm Brinkopff	1823-1900	10.91
19 - Stationsforstanderen	Broder Wigelsen Kaarsberg	1824-1902	
20 - Sagføreren	Richard Wigelsen Kaarsberg	1889-1935	

Sidelinier:

21 - Den ærlige slave	Anton Henrik Comestabile	1792-1853
22 - Filosoffen	Hans Brøchner	1820-1875
23 - Etatsraadinden	Magdalene L.M. Kjellerup	1826-1912

* Afsluttet

+ Påbegyndt

Eunices slægt

Os Colonizadores - Ascendência de Joaquim Egydio de Cerqueira César	10.97
As raízes dos Cerqueira César - Descendência do mesmo	06.98
As raízes dos Pereira de Castro	11.97

December 1998

BILAG

Arkivfond: Rentekammeret

Relations- og Resolutionsprotokol N^o. 106, 1740N^o. 36den 16^{de} Febr. 1740**Stormægtigste Konge
Allernaadigste Herre!**

Som en af Viin-Kypperne ved Toldboden her i Staden navnlig Peter Wivild den 29^{de} Janv. sidstleden ved Døden er afgangen, saa skulle Vi herved i dybeste underdanighed Referere de ansøgninger, som om samme Tieniste, dels tilforn, formedelst hands langvarige Svaghed, og dels nu siden hands Død ere indkomne, saasom:

N^o1: Jean Valleau, foredrager, at hand udi 28 Aars tiid har været Borger og Viintapper her i Staden, men ved dend ulýckelige store Ildebrand i Aaret 1728, blev sat i saa slet en tilstand, at hand siden den tiid, icke igien har kundet komme paa Foede, eller ved sin Ringe Næring, erhverve Brødet for sig med Hustrue og mange Børn;

N^o2: Philip Jacob Salathé, en Fasbinder, melder, at have i mange Aar exerceret ViinKypper Professionen, og paa sin dygtighed Viist Prøver, ved de for nogle Aar siden med de Hamborgske Skibe opbragte Viine, saa og repareret det til Frederichsborg Slots Kielder henhørende stoere Viin-Fad, samt forferdiget nogle Ballier til samme Slots-Hauge;

N^o3: Andreas Kaarsberg, en Viintapper, foredrager, at hand ved en Svag Hustrue og uforsørgede Børn, ved adskillige Fataliteter er geraadet i Armoed og Vitløftig Gield;

N^o4: Lucas Kaarsberg, anfører ligeleedes at være geraadet i Armoed, og beraaber sig paa Eders Kongl: Mai^s til hands Hustrue given høy Kongl: Løfte om hendes Mands employe, da hun ved det Kongl: Herskabs nærværelse i Frederichshald, allerunderdanigst opvartede med Sang;

N^o5: Johan Martin Kopp, Viin Kypper, Svend for Banco-Commissarius og Hoff- Viin Leverandeur Fabritius, beraaber sig paa at have udi 7 Aars tiid haft opsigt med den Kongl: Viin-Kielder og imidlertid fult den Kongl: Svite paa Reiserne til Norge, Holsteen og anden Stæds, forventer ellers et got Vidnesbyrd af Hoff-Kielder Skriver Bugge om sin habilité og opførsel;

N^o6: Jens Olsen Riisberg, Under Visiterer ved Toldboeden her i Staden, beraaber sig paa at have i 35 Aars tiid med ald troeskab forestaaet samme Tieniste;

Hvem nu samme Viin-Kypper Tieniste /:hvortil udi Reglementet er henlagt 225rd
Aarlig Gage:/ maae Confereris, det dependerer alleene af Eders Kongl: Maj^{ts} Eget
allernaadigste tilsigende og Vi forblive til vor Død

Eders Kongl: Maj^{ts},

Rente-Cammeret
den 1^{te} Feb^r: 1740

Allerunderdanigste og troe
pligtskyldigste Tienere

		I. Benzon	B.I. Bornemann		
M. Basballe	P.Munt:	I.S. Bärons	C. Leth	S.P. Dreyer	V. Berregaard
O.S.Pauli					

Ang: den ved Kiøbenhafns
Toldboed Vacante Viin
Kypper Tieniste

N^o 14

/P. Mule

(I margen ud for N^o5 noteret:)
Accorderis
Friedrichsberg d. 4^{te}
February 1740

(På højkant på sidste side:)

Denne ved Kiøbenhafns Toldboed vacante ViinKypper-tienniste have Vi
Allernaadigst confereret Johan Martin Kopp, og følger dend for Hannem
opsatte Bestalling her ved underskreven tilbage,

Friderichsberg-Slott d. 16^{de} February A^o1740

Christian R

I. Benzon

B.I. Bornemann

N^o6

/P. Mule